

РЕШЕНИЕ

№ 1168

гр. Бургас, 23.11.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – БУРГАС, I ВЪЗЗИВЕН ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ,
в публично заседание на двадесет и шести октомври през две хиляди двадесет
и втора година в следния състав:

Председател: Мариана Г. Карастанчева
Членове: Радостина П. Петкова
Кристиян Ант. П.

при участието на секретаря Ани Р. Цветанова
в присъствието на прокурора Георги Д. Дуков
като разглежда докладваното от Кристиян Ант. П. Въззивно гражданско дело
№ 20222100501323 по описа за 2022 година

за да се произнесе, взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. чл. 258 и сл. ГПК. Образувано е по въззивна жалба подадена от Прокуратурата на РБ, с адрес: гр. София, бул. „Витоша” № 2, представлявана от Р. Панайотова – мл. Прокурор в РП – гр. Бургас срещу Решение № 1387/29.06.2022г. по гр.д. № 1221/2022г. на БРС, в частта с която на основание чл. 2, ал. 1, т. 3 ЗОДОВ Прокуратурата на РБ е осъдена да заплати на ищеца М. И. И. сумата от 1000 лева (хиляда лева) обезщетение за неимуществени вреди, причинени от незаконосъобразно обвинение в извършване на престъпление, за което е образувано ДП № 758/2020 г. на V РУ Бургас, 116 лева (сто и шестнадесет лева) имуществени вреди, както и лихва за забава върху главниците, считано от 13.03.2021 г. до окончателното им плащане, както и сумата 10 лева (десет лева) съдебно-деловодни разноски.

Жалбоподателят излага съображения за неправилност на обжалваното решение. Твърди, че досъдебното производство е образувано като бързо производство, в нарушение на императивните правила, имплементирани в разпоредбата на чл. 356, ал. 3 НПК, която първоинстанционният съд е коментирал в постановеното решение. Посочва се, че видно от материалите на досъдебното производство, в хода на разследването с ищеца не са извършвани, каквито и да било действия по разследването и процесуални

такива, които евентуално да бъдат основание за ангажиране отговорността на Прокуратурата. Изложени са твърдения, че Прокуратурата не може да носи отговорност и за претърпените вреди в резултат на полицейското задържане на ищеца, извършено по реда на ЗМВР. Счита, че ЗОДОВ определя специален ред и условия за обезщетяване на пострадалите лица, поради което и не следва да се тълкува разширително. Излагат се съображения в насока на това, че ищецът не е бил привлечан като обвиняем за престъпление по чл. 343, ал. 3 НК, по отношение на него не е прилагана мярка за процесуална принуда, поради това претенциите на ищеца към ПРБ са изцяло неоснователни. Посочва също така, че от проведените в хода на съдебното дирене разпити на свидетели не са събрани несъмнени доказателства за преживени от ищеца негативни емоции, вследствие на незаконни действия на правозащитните органи и в частност ПРБ, както и за това ищецът да е бил ошетен финансово. Намира определеното обезщетение за прекалено завишено и несъвместимо с принципа за справедливост по чл. 52 ЗЗД. С тези съображения моли за отмяна на обжалваното решение.

В срок е подаден отговор на въззивната жалба от ищеца М. И. И., ЕГН *****, с адрес: гр.***, чрез адв. Георги Стоянов – БАК. На първо място, счита, че в първоинстанционното решение е извършен цялостен анализ на материалния закон, съдебната практика и доказателствата по делото, поради което изводът му за основателност на исковата молба е правилен. Посочва, че прокуратурата следва да бъде надлежния ответник по делото, доколкото на досъдебното производство прокурора упражнява функциите по ръководство и решаване. Твърди, че от началото на досъдебното производство всички актове са издадени от Прокуратурата на РБ, по-точно от РП – гр. Бургас. Излага съображения по отношение задържането на ищеца, от което са произтекли и негативни емоционални преживявания – стрес, страх от осъждане и засягане на достойнството, поради което са налице обективните елементи от фактическия състав на чл. 2, ал. 1, т. 3 ЗОДОВ за ангажиране отговорността на държавата в лицето на съответните държавни органи за причинените на ищеца неимуществени вреди. Счита, че присъденият размер на обезщетението с първоинстанционното решение не е завишен, дори напротив. Моли за отхвърляне на въззивната жалба и потвърждаване на първоинстанционното решение.

Въззивната жалба е допустима, подадена е в законовия срок и отговаря на изискванията на чл. 260-261 ГПК.

При служебната проверка по чл. 269 ГПК, въззивният съд констатира, че обжалваното решение е валидно и допустимо, поради което жалбата следва да бъде разгледана по същество.

Съдът като прецени материалите по делото, прие следното:

Производството пред първоинстанционния съд е образувано по искова молба на М. И. И. срещу Прокуратура на Република България, с искане за осъждане ответника да заплати на ищеца сумата от 2000 лева обезщетение за неимуществени вреди, причинени от незаконосъобразно обвинение в извършване на престъпление, за което е образувано ДП № 758/2020 г. на V

РУ Бургас, 116 лева имуществени вреди, 195,02 лева мораторна лихва върху главницата, изчислена за периода 12.03.2021 г. – 25.02.2022 г., ведно със законната лихва върху главницата от подаване на исковата молба на 25.02.2022 г. до окончателното ѝ плащане.

Твърди, че на 27.12.2020 г. около 23:30 ч. в гр. Бургас ищецът, при управлението на автомобила си, бил спрян от полицейски служители и тестван за употреба на наркотични и упойващи вещества, който дал положителен резултат. Веднага му бил съставен акт, а свидетелството му за управление било отнето, като бил задържан за срок от 24 часа поради данни за извършено престъпление по чл. 343б, ал. 3 НК, по повод на което било образувано ДП № 758/2020 г. по описа на V РУ Бургас. След това била взета кръвна проба за химичен анализ, чиито резултат показал, че не е установено наличието на наркотични вещества. С постановление от 22.02.2021 г. на прокурор към БРП производството било прекратено. Поради действията на разследващите по образуваното досъдебно производство и образуваното срещу него наказателно производство ищецът претърпял неимуществени вреди поради неудобство, безпокойство, срам и стрес, тревожност и притеснения от неоснователното обвинение, както и трудовото му правоотношение било прекратено.

Ответникът е оспорил исковете като неоснователни. Посочено е, че твърдените вреди не са причинени от действия на Прокуратурата, а само такива на полицейските органи. Изложени са и доводи, че образуването на наказателно производство, в хода на което ищецът е разпитан само като свидетел, а не е привлечан като обвиняем, не е сред хипотезите на чл. 2, ал. 1, т. 3 ЗОДОВ. Посочено е, че не е установена причинно-следствена връзка между прекратяване на трудовото правоотношение и воденото досъдебно производство. Наведени са и доводи за прекомерност на претендираното обезщетение за неимуществени вреди, а претенцията за имуществени вреди е неоснователна.

Съдът като прецени събраните по делото доказателства прие за установено следното от фактическа страна:

По делото се установява от приложените акт за установяване на административно нарушение и заповед за прилагане на принудителна административна мярка, че на 27.12.2020 г. около 23.20 ч. ищецът, управлявайки лек автомобил Мазда с рег. № А1852МК, е спрян в района на бл. 108 в ж. к. Лазур в гр. Бургас от полицейски служители за извършване на проверка. В хода на проверката е тестван за употреба на наркотични и упойващи вещества с техническо средство Дръг Тест 5000, за което е съставен протокол за извършване на проверка за употреба на наркотични вещества или техни аналози. Резултатът от проверката е положителен, като на ищеца е съставен акт за установяване на административно нарушение, а свидетелството му за управление на МПС е отнето за срок от 6 месеца, считано от 27.12.2020 г., както и регистрационните табели на автомобила. На 28.12.2020 г. в 00.15 ч. И. е задържан за срок от 24 часа на основание чл. 72, ал. 1, т. 1 ЗМВР заради управляване на лек автомобил под въздействие на наркотични вещества, за което е издадена Заповед за задържане на лице от

старши полицай към V РУ – Бургас. Извършен е личен обиск на лицето, видно от съставения протокол за обиск.

С първото действие по разследването, а именно задържането на ищеца за 24 часа и разпита му като свидетел, е образувано бързо досъдебно производство № 3388 ЗМ-758/2020 г. по описа на V РУ – Бургас, видно от изпратеното уведомление до РП – Бургас, за престъпление по чл. 343б, ал. 3 НК. С акт на прокурора е постановено разследването да се проведе по общия ред. Представена е съдебна химикотоксикологична експертиза, видно от която от извършените изследвания на представената биологична проба от И. не е установено наличие на алкохол или наркотични вещества.

По делото е приложено Постановление от 22.02.2021 г. за прекратяване на досъдебно производство № 758/2020 г. по описа на V РУ Бургас, съставено от прокурор при Районна прокуратура – Бургас, като е посочено в същото, че видно от извършената в хода на разследването токсикохимична експертиза в кръвната проба на ищеца не се установява наличие на алкохол или наркотични вещества. Постановлението е влязло в сила на 13.03.2021 г.

Установява се, че към 27.12.2020 г. И. се е намирал в трудовоправни отношения с „МиБМ Експрес“ ООД, където е работел като шофьор тежкотоварен автомобил. Видно от заповед за прекратяване на трудов договор от 08.01.2021 г., връчена на 11.01.2021 г., трудовото правоотношение е прекратено на основание чл. 71, ал. 1 КТ – прекратяване на договор със срок на изпитване.

Събрани са гласни доказателства. Свидетелят Н.Г. е посочил, че е приятел на ищеца. През нощта на 27.12.2020 г. И. му е писал, че е спрял от полицаи, че са го задържали и не му дават да говори по телефона. На другия ден, около обяд, го пуснали от ареста, и двамата говори по телефона. И. бил доста разстроен, тъй като работата му била свързана с шофиране – бил куриер. От фирмата го отстранили от работа. М. станал доста затворен, изнервен, не искал да излиза от вкъщи. Всички приятели го гледали със съмнение. В него имало нещо между срам и депресия. Баща му също го гледал с недоверие. Не можел да шофира, а му се налагало. Останал без работа доста време, 6-7-8 месеца. И сега избягвал да шофира вечер, притеснявал се да не се повтори тази ситуация. Към момента работата му също била свързана с шофиране.

С оглед така установеното от фактическа страна, съдът достига до следните правни изводи:

По чл. 2 ЗОДОВ държавата носи обективна отговорност за незаконно причинени вреди от дейността на правозащитните органи - разследващи органи, прокуратура, съд. В мотивите на ТР № 5/2015 г. по т. д. № 5/2013 г. е посочено, че длъжник по материалното правоотношение е държавата, а правозащитните органи я представляват като процесуални субституенти, както и че дори само един правозащитен орган да представлява държавата, то това не би могло по никакъв начин да наруши принципа за пълно обезщетение на всички имуществени и неимуществени вреди, които са пряка и непосредствена последица от увреждането. Нормата на чл. 7 ЗОДОВ

посочва като пасивно легитимирани страни по исковете по чл. 2 ЗОДОВ съответните държавни органи, от чиито незаконни актове, действия или бездействия са причинени вредите, а съгласно принципното разрешение по т. 6 от ТР № 3/22.04.2005 г. на ОСГК по т. д. № 3/2004 г. - пасивно легитимиран е държавният орган, с който длъжностното лице, причинител на вредата, е в трудови или служебни правоотношения. В този смисъл, няма спор, че пасивно легитимирана да отговаря по иск за обезщетение за вреди от незаконно задържане под стража и от неоснователно обвинение по чл. 2 ЗОДОВ е Прокуратурата, тъй като тя упражнява надзор върху разследващите органи и полицията и тя е компетентният орган да повдигне и поддържа обвинение в извършването на престъпление от общ характер.

Правната квалификация на предявения иск, направена от първоинстанционния съд е правилна, защото в исквата молба са заявени настъпили неимуществени вреди в следствие на прекратено наказателно производство. Настоящия съд няма право да се произнася по вреди настъпили в следствие на полицейско задържане, доколкото последното представлява принудителна административна мярка, наложена с индивидуален административен акт. Законосъобразността на този акт се проверява в друго производство – по чл. 72, ал. 4 ЗМВР, като деликтната отговорност на държавата следва да бъде ангажирана с иск по чл. 1 ЗОДОВ, който се разглежда по друг процесуален ред. При предявен иск по чл. 2 ЗОДОВ срещу ответник процесуален субституент Прокуратурата, вредите настъпили от задържане по чл. 72 ЗМВР не могат да са предмет на делото. По иск с правна квалификация чл. 2 ЗОДОВ, предявен срещу Прокуратурата, държавата отговаря за вредите от 72 часовото задържане, защото то е в правомощията на прокурора, каквото в настоящия случай не е постановявано, нито има доказателства за реално извършено такова.

Втория спорен по делото правен въпрос е дали, държавата отговаря по чл. 2, ал. 1, т. 3 ЗОДОВ, в случаите в които по досъдебното производство не е привлечен обвиняем, а ищецът единствено е разпитан в качеството на свидетел.

По този въпрос следва да се съобрази, че при постановяването на цитираните от ищецът Решение № 187 от 13.06.2012 г. на ВКС по гр. д. № 1215/2011 г., III г. о., ГК и Решение № 1200 от 02.12.2008 г. по гр. д. № 351/2007 г. III г. о. ВКС, разпоредбата на чл. 214, ал. 3 НПК не е съществувала и практиката е приемала в акта за образуване на досъдебно производство да се записва името на заподозрения извършител, в който случай едно лице би претърпяло неимуществени вреди неправомерно, дори и без да е привлечено като обвиняем. Към настоящия момент тази практика е преустановена със цитираното изменение на НПК и създаването на нормата на чл. 214, ал. 3 НПК.

Изменението допълнително внася уточнение и обвързва образуването на досъдебното производство единствено с факта на самото престъпление, а не и с извършителя му. Във формалния акт, с който се образува наказателно производство не следва да се посочват имена на конкретно лице, нито да се твърди, че извършителят е неизвестен. Усилията в този първоначален етап на

разследване е необходимо да се насочат към установяване на конкретното престъпно деяние и затова законодателното решение не изисква данни за авторството, нито за правната квалификация.

Не е налице основание за ангажиране на деликтната отговорност на държавата в настоящия случай, тъй като липсва противоправност в действията на органите на досъдебното производство. Наказателното производство се образува когато са налице достатъчно данни за извършено обществено опасно деяние, дори и без да са налице данни за извършителя на това деяние – чл. 211, ал. 2 НПК. Правомерно е образуването на досъдебно производство именно с цел да се провери с категоричност извършено ли е престъпление или не. След като се установи, че престъпление не е извършено и производството се прекрати без да е привлечено лице като обвиняем, извършените от органите на досъдебното производство действия не могат да се квалифицират като противоправни.

Тъй като българското наказателно производство не се образува срещу конкретно лице, напълно са приложими изводите от цитираните във въззивната жалба решения на ЕСПЧ: от 15.07.2005 г. по делото „Асенов срещу България“ §101 и 102, образувано по жалба № 42 026/98 г.; от 1.12.2005 г. по делото „П. срещу България“ § 80 и 82, образувано по жалба № 48 137/99 г./, според които началният момент от който лицето, срещу което е образувано наказателно производство търпи вреди, е датата на привличането му като обвиняем и предявяване на обвинението., т. е. да е повдигнато обвинение. Това означава да е издаден акт на държавен орган, в който се твърди, че лицето е извършило престъпление. Това понятие също е възприето от практика на ЕСПЧ – Решение по делото „Симеонови срещу България“ от 17.05.2017 г. §110 и др. В настоящия случай такъв акт не е налице, поради което не е налице и обвинение, което и самият специален деликтен състав изисква – чл. 2, ал. 1, т. 3 ЗОДОВ.

При тези съображения настоящата инстанция намира, че при настоящата хипотеза не е налице деликт. Дори и да са настъпили неимуществени вреди за ищеца и те да са във връзка с действията на органите на досъдебното производство, това не означава, че е завършен фактическият състав на гражданската отговорност на държавата по претендираното основание.

При това несъвпадане в крайните изводи на двете съдебни инстанции, обжалваното решение следва да бъде отменено, а предявеният иск да бъде отхвърлен, като неоснователен.

Мотивиран от горното и на основание [чл. 271 от ГПК](#), Бургаският окръжен съд

РЕШИ:

ОТМЕНЯ Решение № 1387/29.06.2022г. по гр.д. № 1221/2022г. на БРС, в частта с която на основание чл. 2, ал. 1, т. 3 ЗОДОВ Прокуратурата на РБ е осъдена да заплати на ищеца М. И. И. сумата от 1000 лева (хиляда лева)

обезщетение за неимуществени вреди, причинени от незаконосъобразно обвинение в извършване на престъпление, за което е образувано ДП № 758/2020 г. на V РУ Бургас, 116 лева (сто и шестнадесет лева) имуществени вреди, както и лихва за забава върху главниците, считано от 13.03.2021 г. до окончателното им плащане, както и сумата 10 лева (десет лева) съдебно-деловодни разноски, както и в частта с която на основание чл. 38, ал. 2 ЗАДв Прокуратурата на Република България е осъдена да заплати на адвокат Георги Ванев Стоянов, вписан в БАК, сумата от 300 лева (триста лева) за осъществена безплатна адвокатска защита на ищеца, като

вместо това **ПОСТАНОВЯВА:**

ОТХВЪРЛЯ предявените от а М. И. И., ЕГН *****, с адрес в гр.*** срещу Прокуратура на Република България искове с правна квалификация чл. 2, ал. 1, т. 3 ЗОДОВ вр. с чл. 45 ЗЗД и чл. 86 ЗЗД за сумата от 1000 лева (хиляда лева) обезщетение за неимуществени вреди, причинени от незаконосъобразно обвинение в извършване на престъпление, за което е образувано ДП № 758/2020 г. на V РУ Бургас, за сумата от 116 лева (сто и шестнадесет лева) имуществени вреди, както и лихва за забава върху главниците, считано от 13.03.2021 г. до окончателното им плащане, като неоснователни.

Решението не подлежи на касационно обжалване.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____